

Верховний
Суд

Національна школа суддів України

Висновки об'єднаної палати КАС ВС (2022–2025): стабільність правових позицій і відступ від них

Наталія КОВАЛЕНКО,
суддя Касаційного адміністративного суду
у складі Верховного Суду / суддя ОП КАС ВС
доктор юридичних наук, професор

Справа № 826/16473/15

Провадження № К/9901/47471/21

Постановою Верховного Суду від 29 серпня 2022 року об'єднана палата Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду відступити від висновку, викладеного, зокрема, у постанові Верховного Суду від 07.09.2021 у справі № 380/3138/20 щодо можливості покладення на відповідача обов'язку відшкодування понесених позивачем – суб'єктом владних повноважень судових витрат як міри відповідальності за поведінку, яка змусила позивача вирішувати спір у судовому порядку, та дійшла висновку про те, що передбачене статтею 140 КАС України правило щодо присудження витрат спрацьовує, якщо позивачем є фізична особа або юридична особа, яка не є суб'єктом владних повноважень; якщо позивачем виступає суб'єкт владних повноважень, незалежно від результату розгляду справи не підлягають відшкодуванню понесені ним судові витрати, окрім судових витрат суб'єкта владних повноважень, пов'язаних із залученням свідків та проведенням експертиз.

Справа № 805/1312/16-а

Провадження № 3в/9901/104/20

Ухвалою Верховного Суду від 27 липня 2022 року справу № 805/1312/16-а передано на розгляд об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду для відступу від правового висновку, викладеного у постанові об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 19 лютого 2021 року в справі № 808/1628/18 про те, що не може бути переглянуте за виключними обставинами судове рішення, яким відмовлено у задоволенні позову, з підстав встановлення Конституційним Судом України неконституційності (конституційності) закону, іншого правового акта, чи їх окремого положення, застосованого (не застосованого) судом при вирішенні справи, якщо рішення суду ще не виконане.

Ухвалою від 27 липня 2022 року об'єднана палата Касаційного адміністративного суду дійшла до висновку про відсутність достатніх і необхідних підстав відступати від правової позиції, викладеної у постанові об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 19.02.2021 у справі № 808/1628/18, згідно якої судове рішення, яким у задоволенні позовних вимог відмовлено, оскільки воно не може виконуватися у примусовому порядку, не може переглядатися на підставі пункту 1 частини п'ятої статті 361 КАС України.

Справа № 140/2217/19

Провадження № Зв/990/1/22

2023 рік

Справа № 440/2582/20

Провадження № К/9901/9568/21

Постановою від 13 березня 2023 року у справі № 440/2582/20 об'єднана палата Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду відступила від висновку, викладеного у постанові Верховного Суду від 30.04.2020 у справі № 814/1171/17, та у інших постановах, у яких суд дійшов аналогічних висновків, та сформував висновок про те, що ухвала про відмову в задоволенні заяви, поданої на підставі статті 383 Кодексу адміністративного судочинства України, може бути оскаржена в апеляційному порядку.

Справа № 340/2823/21

Провадження № К/990/16360/22

Ухвалою Верховного Суду від 09 лютого 2023 року справу № 340/2823/21 (Судова палата з розгляду справ щодо захисту соціальних прав Касаційного адміністративного суду) передано на розгляд об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду для відступу від висновків, викладених в ухвалі Верховного Суду від 23.12.2021 у справі № 640/10796/19 (Судова палата з розгляду справ щодо виборчого процесу та референдуму, а також захисту політичних прав громадян) та у постанові Верховного Суду від 16.06.2022 у справі №380/3999/21 (Судова палата з розгляду справ щодо виборчого процесу та референдуму, а також захисту політичних прав громадян), згідно яких за відсутності факту проведення судових дебатів особа має подати докази, що підтверджують розмір понесених нею судових витрат, або окрему заяву про те, що докази розміру судових витрат будуть надані після ухвалення судового рішення до закінчення розгляду справи в суді відповідної інстанції.

Ухвалою Верховного Суду від 07 липня 2023 року у справі № 340/2823/21 об'єднана палата Касаційного адміністративного суду дійшла висновку про відсутність підстав для відступу від висновків викладених в ухвалі Верховного Суду від 23.12.2021 у справі № 640/10796/19 та у постанові Верховного Суду від 16.06.2022 у справі №380/3999/21 та доповнила, що докази на підтвердження понесених витрат подаються до закінчення судових дебатів у справі або протягом п'яти днів після ухвалення рішення суду за умови, що до закінчення судових дебатів у справі сторона зробила про це відповідну заяву.

Справа № 818/1793/18

Провадження № К/9901/27229/19

Постановою Верховного Суду від 07 липня 2023 року у справі № 818/1793/18 об'єднана палата Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду не знайшла підстав для відступу від висновку щодо застосування пункту 1 частини п'ятої статті 361 КАС України у подібних правовідносинах.

2024 рік

Справа № 400/1117/19

Об'єднана палата Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду відступила від висновку, викладеного Верховним Судом у постановках від 19.02.2020 у справі № 2а-2378/11 та від 09.08.2023 у справі №620/289/21 та у інших справах, у яких Верховний Суд, переглядаючи справи, предметом позову яких було рішення міського голови про зупинення рішення ради, розглядав справу по суті позовних вимог та ухвалював рішення про залишення рішення судів попередніх інстанцій про відмову у задоволенні позову без змін.

Справа № 440/14831/23

Провадження № К/990/12289/24

Ухвалою Верховного Суду від 26 червня 2024 року справу № 440/14831/23 (Судова палата з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів) передано на розгляд об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду для відступу від висновку, викладеного у постанові Верховного Суду від 11 грудня 2023 року у справі № 200/658/21-а (Судова палата з розгляду справ щодо захисту соціальних прав), згідно якого за умови обмеження в ЄДР певних повноважень особа (працівник), яка вчиняє дії від імені юридичної особи, не може уважатися такою, що діє в порядку самопредставництва юридичної особи.

Постановою об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 11 вересня 2024 року у справі № 440/14831/23 Суд відступив від висновку, викладеного Верховним Судом у постанові від 11.12.2023 у справі № 200/658/21-а та у інших справах, у яких Верховний Суд дійшов висновків, що за умови обмеження в ЄДР певних повноважень особа (працівник), яка вчиняє дії від імені юридичної особи, не може уважатися такою, що діє в порядку самопредставництва юридичної особи, та сформував висновок згідно якого, обмеження повноважень в ЄДР (зокрема, щодо права відмови, відкликання, визнання позову, відмови, відкликання апеляційних, касаційних скарг тощо) особи (працівника), яка вчиняє дії від імені юридичної особи, не спростовує можливості діяти такій особі в порядку самопредставництва від імені юридичної особи (суб'єкта владних повноважень).

Справа № 380/12153/20

Провадження № К/990/31052/23

Ухвалою Верховного Суду від 30 квітня 2024 року у справі № 380/12153/20 об'єднана палата Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду дійшла висновку про необхідність відступити від висновку Верховного Суду, викладеного у судових рішеннях (зокрема, у справі № 361/2109/17, у якій ухвалою від 23.10.2020 було відкрито касаційне провадження за скаргою на ухвалу Шостого апеляційного адміністративного суду від 01.10.2020 про накладення штрафу за неподання звіту та у справі № 420/177/20, у якій ухвалою від 16.08.2021 було відкрито касаційне провадження за скаргою на ухвалу П'ятого апеляційного адміністративного суду від 23.06.2021 про накладення штрафу у порядку, передбаченому статтею 382 КАС України), у яких зазначено, що за своєю правовою природою накладення судом штрафу за невиконання рішення суду у порядку, передбаченому статтею 382 КАС України (у порядку судового контролю) є заходом процесуального примусу, передбаченого статтею 144 КАС України, в контексті можливості касаційного оскарження судових рішень суду апеляційної інстанції про накладення штрафу, ухвалених в межах процедури судового контролю, передбаченої статтею 382 КАС України, та сформував висновок згідно якого, ухвали суду апеляційної інстанції про накладення штрафу та ухвали з інших питань судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративних справах, постановлених судом відповідно до статті 382 цього Кодексу не підлягають касаційному оскарженню.

Справа № 480/8341/22

Провадження № К/990/34473/23

Постановою від 08 лютого 2024 року у справі № 480/8341/22 об'єднана палата Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду сформувала висновок згідно якого, в ситуації, коли позивач (як фізична особа) не має офіційної електронної адреси, але її має адвокат, який представляв в суді його [позивача] інтереси, суд, відповідно до приписів частини п'ятої статті 18 КАС України, надсилає [електронну] копію судового рішення адвокату як представнику позивача на офіційну електронну адресу, що, в розумінні приписів частини сьомої статті 251 КАС України, є належним і достатнім способом вручення судового рішення учаснику справи, з датою якого [вручення] можна пов'язувати строк на його апеляційне оскарження позивачем як «учасником справи».

2025 рік

Справа № 380/970/24

Провадження № К/990/20342/24

Постановою від 22 квітня 2024 року Восьмий апеляційний адміністративний суд ухвалу Львівського окружного адміністративного суду від 05 лютого 2024 року про повернення позовної заяви скасував, а справу направив для продовження розгляду до суду першої інстанції. Об'єднана палата Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду дійшла висновку про відсутність підстав для відступу від правової позиції Верховного Суду, викладеної у судових рішеннях у справі № 640/6003/22 та справі № 380/4008/24.

Верховний
Суд

Дякую за увагу!